

§ 292

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mari Holopaisen talousarvioaloitteesta kasvatukseen ja koulutukseen tilojen pedagogisesta asiantuntijaryhmästä

HEL 2019-003309 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingissä käynnistyy vuositasolla kymmeniä koulu- ja päiväkotirakennusten peruskorjauksia ja uudisrakennushankkeita. Ilmiö tulee voimistumaan lähitulevaisuudessa entisestään rakennuskannan ikäntyessä ja vaatiessa toimenpiteitä. Näissä peruskorjaus- ja uudisrakennusprosesseissa oppimisympäristöjen pedagoginen suunnittelu on hyvin tärkeää. Tila määrittää paljon sitä, miten opiskelu ja oppiminen on mahdollista toteuttaa ja miten se lopulta tapahtuu. Oppimisympäristöllä perinteisesti tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimista tapahtuu muuallakin kuin luokkahuoneissa ja koulussa. Strategian mukaan koko Helsingin kaupunki toimii oppimisen ympäristönä.

Oppimistilanteet ovat luonteeltaan erilaisia ja muodostuvat erilaisista pedagogisista toiminnallisista tilanteista, kuten tutkivasta ja toiminnallisesta oppimisesta, yhteisöllisestä oppimisesta ja vuorovaikutustilanteista, itseohjautuvasta oppimisesta ja ohjatuista tilanteista unohtamatta pihalla ja luonnossa oppimista. Nämä erilaiset oppimistilanteet vaativat joustavia, muokattavia ja tarvittaessa avautuvia oppimisympäristöjä. Tiloja on tärkeää myös pystyä tarvittaessa rajaamaan toiminnan sitä edellyttäessä. Oppijoiden eriyttämistarpeet vaativat myös muunneltavissa olevaa tilaa.

Koulusuunnittelun täytyy vastata kaikkiin nykypäivän vaatimuksiin samoin kuin myös ennakoita tulevaa niin, että tänä päivänä suunniteltavat ja rakennettavat oppimisympäristöt olisivat vielä kymmenienkin vuosien kuluttua muunneltavuutensa takia toimivia ja esteettämiä oppimisen tiloja. Hyvin suunnitellut opetus- ja tilaratkaisut tarjoavat niin opettajalle kuin oppijalle mahdollisuuden vaikuttaa kulloiseenkin oppimisympäristön ja -materiaalin valintaan aiempaa paremmin, ja näin mahdollistuvat omien yksilöllisten tavoitteiden saavuttaminen aiempaa toimivammin. Edelleen tulee koulusuunnittelussa kiinnittää aiempaa enemmän huomiota oppimisympäristöjen akustisiin vaatimuksiin sekä

siihen, kuinka suuri rooli myös valaistuksella voi olla oppimistapahtumassa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kehitetty syksyn 2018 ja kevään 2019 aikana pedagogisen suunnitelman mallia koulusuunnittelutyön tueksi. Tämän työkalun avulla toimintayksikkö kuvaa omasta näkökulmastaan sitä pedagogista toimintaa, jota jo toteutetaan tai haluttaisiin toteuttaa pedagogisesti toimivissa oppimisympäristöissä. Samalla kannustetaan pohtimaan niitä rakenteita ja ratkaisuja, jotka nykyisessä yksikössä mahdollistavat toimivan pedagogiikan ja haastetaan pohtimaan niitä rakenteita ja ratkaisuja jotka puolestaan asettavat rajoitteita pedagogiikan toteuttamiselle ja kehittämiselle. Henkilökunnan ja käyttäjien roolia ja merkitystä suunnittelussa vahvistetaan. Suunnittelua viedään lähemmäs käyttäjiä. Jokaisen koulun tai varhaiskasvatussyksikön henkilökunnan ja oppilaiden näkökulman pohjalta suunnitellaan luonnos. Luonnos tuodaan kommentoitavaksi henkilökunnalle ja käyttäjille. Vuorovaikutteisen suunnittelun kehittämällä ja laajentamisella pyritään rakentamaan tiloista käyttäjille parhaiten soveltuvia. Pedagogisen suunnitelman työskentelyn ja laadinnan lähtökohtana ovat seuraavat valtakunnallisesta opetussuunnitelmasta, Helsingin kaupungin omasta opetussuunnitelmasta, Helsingin digitalisaatio-ohjelmasta ja -visiosta sekä kaupunkistrategiasta nousevat oppimisen kulmakivet: yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppiminen, tulevaisuuden taidot, oppijan osallistuminen ja osallisuus sekä oppimisen kaikkiallisuus.

Pedagogista suunnitelmaa käytetään peruskorjauksen tai uudisrakennuksen suunnittelutyön lähtökohtana. Suunnitelman laatimiseen osallistetaan yksikön henkilökuntaa, oppilaita ja huoltajia ja tähän osallistamiseen tarjotaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta asiantuntija-apua ja työkaluja. Suunnitelman kehittämisessä on ollut mukana kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta asiantuntijoita, Helsingin kaupungin asiantuntijaopettajia ja tilapalveluiden arkkitehtejä ja suunnittelijoita.

Moniammatillinen suunnitteluryhmä koulusuunnittelun tueksi on kannatettava ajatus. Osittain sellainen on jo muodostunut pedagogisen suunnitelman työstön aikana. Ryhmän tarkempaa kokoonpanoa ja laajuutta on syytä selvittää. Ryhmän kokoonpanosta voidaan tehdä strukturoidumpi ja kokoontumisia tulee jatkaa suunnitelman toimivuuden arvioinnin ja kehittämisen yhteydessä samoin kuin toteutettujen oppimisympäristöratkaisujen arvioinnissa. Ryhmän kokoonpanoa voidaan vielä täydentää eri asiantuntijoilla. Tämän ryhmän on tärkeää tutustua jo toteutettuihin koulukohteisiin ja saada sieltä käyttäjäkokemuksia ja -palautetta niin pedagogeilta kuin oppijoiltakin. Samoin ryhmän tulee ylläpitää ajantasaista tietoaan jo olemassa olevasta kotimaisesta ja kansainvälisestä tutkimustiedosta erilaisten oppimisympäristöjen vaikutuksista oppimiseen. Edelleen tulee tutustua ja dokumentoida jo olemassa olevia

oppimisympäristöjä niin Suomessa kuin kansainvälisestikin ja kerätä kokemuseräistä tietoa erilaisten ratkaisujen toimivuudesta

Käsittely

Vastaehdotus:

Anu Korppi: KPL 5: Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kehitetty syksyn 2018 ja kevään 2019 aikana pedagogisen suunnitelman mallia koulusuunnittelutyön tueksi. Tämän työkalun avulla toimintayksikkö kuva omasta näkökulmastaan sitä pedagogista toimintaa, jota jo toteutetaan tai haluttaisiin toteuttaa pedagogisesti toimivissa oppimisympäristöissä. Samalla kannustetaan pohtimaan niitä rakenteita ja ratkaisuja, jotka nykyisessä yksikössä mahdollistavat toimivan pedagogiikan ja haastetaan pohtimaan niitä rakenteita ja ratkaisuja jotka puolestaan asettavat rajoitteita pedagogiikan toteuttamiselle ja kehittämiseksi.

LISÄYS TÄHÄN KOHTAAN Pedagogisen suunnitelman työskentelyn ja laadinnan lähtökohtana ovat seuraavat valtakunnallisesta opetussuunnitelmasta, Helsingin kaupungin omasta opetussuunnitelmasta, Helsingin digitalisaatio-ohjelmasta ja -visiosta sekä kaupunkistrategias- ta nousevat oppimisen kulmakivet: yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppi- minen, tulevaisuuden taidot, oppijan osallistuminen ja osallisuus sekä oppimisen kaikkiallisuus.

***Henkilökunnan ja käyttäjien roolia ja merkitystä suunnittelussa vah- vistetaan. Suunnittelua viedään lähemmäs käyttäjiä. Jokaisen koulun tai varhaiskasvatusyksikön henkilökunnan ja oppilaiden näkökulman pohjalta suunnitellaan luonnos. Luonnos tuodaan kommentoitavaksi henkilökunnalle ja käyttäjille. Vuorovaikutteisen suunnittelun kehittämi- sellä ja laajentamisella pyritään rakentamaan tiloista käyttäjille parhai- ten soveltuvia.

Kannattaja: Pia Pakarinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi yksimielisesti Anu Korpin tekemän ja Pia Pakarisen kannattaman vastaehdotuksen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tommi Tiittala, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 22900
tommi.tiittala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kasvatusjakoulutus@hel.fi

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51
www.hel.fi/kasvatusjakoulutus

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi
+358 9 86390

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingissä käynnistyy vuositasolla kymmeniä koulu- ja päiväkotirakennusten peruskorjauksia ja uudisrakennushankkeita. Ilmiö tulee voimistumaan lähitulevaisuudessa entisestään rakennuskannan ikääntyessä ja vaatiessa toimenpiteitä. Näissä peruskorjaus- ja uudisrakennusprosesseissa oppimisympäristöjen pedagoginen suunnittelu on hyvin tärkeää. Tila määrittää paljon sitä, miten opiskelu ja oppiminen on mahdollista toteuttaa ja miten se lopulta tapahtuu. Oppimisympäristöllä perinteisesti tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimista tapahtuu muuallakin kuin luokahuoneissa ja koulussa. Strategian mukaan koko Helsingin kaupunki toimii oppimisen ympäristönä.

Oppimistilanteet ovat luonteeltaan erilaisia ja muodostuvat erilaisista pedagogisista toiminnallisista tilanteista, kuten tutkivasta ja toiminnallisesta oppimisesta, yhteisöllisestä oppimisesta ja vuorovaikutustilanteista, itseohjautuvasta oppimisesta ja ohjatuista tilanteista unohtamatta pihalla ja luonnossa oppimista. Nämä erilaiset oppimistilanteet vaativat joustavia, muokattavia ja tarvittaessa avautuvia oppimisympäristöjä. Tiloja on tärkeää myös pystyä tarvittaessa rajaamaan toiminnan sitä edellyttäessä. Oppijoiden eriyttämistarpeet vaativat myös muunneltavissa olevaa tilaa.

Koulusuunnittelun täytyy vastata kaikkiin nykypäivän vaatimuksiin samoin kuin myös ennakoita tulevaa niin, että tänä päivänä suunniteltavat ja rakennettavat oppimisympäristöt olisivat vielä kymmenienkin vuosien kuluttua muunneltavuutensa takia toimivia ja esteettömiä oppimisen tiloja. Hyvin suunnitellut opetus- ja tilaratkaisut tarjoavat niin opettajalle kuin oppijalle mahdollisuuden vaikuttaa kulloiseenkin oppimisympäristön ja -materiaalin valintaan aiempaa paremmin, ja näin mahdollistuvat omien yksilöllisten tavoitteiden saavuttaminen aiempaa toimivammin. Edelleen tulee koulusuunnittelussa kiinnittää aiempaa enemmän huomiota oppimisympäristöjen akustisiin vaatimuksiin sekä siihen, kuinka suuri rooli myös valaistuksella voi olla oppimistapahtumassa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kehitetty syksyn 2018 ja kevään 2019 aikana pedagogisen suunnitelman mallia koulusuunnittelutyön tueksi. Tämän työkalun avulla toimintayksikkö kuvaa omasta näkökulmastaan sitä pedagogista toimintaa, jota jo toteutetaan tai haluttaisiin toteuttaa pedagogisesti toimivissa oppimisympäristöissä. Samalla kannustetaan pohtimaan niitä rakenteita ja ratkaisuja, jotka nykyisessä yksikössä mahdollistavat toimivan pedagogiikan ja haastetaan

pohtimaan niitä rakenteita ja ratkaisuja jotka puolestaan asettavat rajoitteita pedagogiikan toteuttamiselle ja kehittämiselle. Pedagogisen suunnitelman työskentelyn ja laadinnan lähtökohtana ovat seuraavat valtakunnallisesta opetussuunnitelmasta, Helsingin kaupungin omasta opetussuunnitelmasta, Helsingin digitalisaatio-ohjelmasta ja -visiosta sekä kaupunkistrategiasta nousevat oppimisen kulmakivet: yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppiminen, tulevaisuuden taidot, oppijan osallistuminen ja osallisuus sekä oppimisen kaikkiallisuus.

Pedagogista suunnitelmaa käytetään peruskorjauksen tai uudisrakennuksen suunnittelutyön lähtökohtana. Suunnitelman laatimiseen osallistetaan yksikön henkilökuntaa, oppilaita ja huoltajia ja tähän osallistamiseen tarjotaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta asiantuntija-apua ja työkaluja. Suunnitelman kehittämissä on ollut mukana kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta asiantuntijoita, Helsingin kaupungin asiantuntijaopettajia ja tilapalveluiden arkkitehtejä ja suunnittelijoita.

Moniammatillinen suunnitteluryhmä koulusuunnittelun tueksi on kannatettava ajatus. Osittain sellainen on jo muodostunut pedagogisen suunnitelman työstön aikana. Ryhmän tarkempaa kokoonpanoa ja laajuutta on syytä selvittää. Ryhmän kokoonpanosta voidaan tehdä strukturoidumpi ja kokoontumisia tulee jatkaa suunnitelman toimivuuden arvioinnin ja kehittämisen yhteydessä samoin kuin toteutettujen oppimisympäristöratkaisujen arvioinnissa. Ryhmän kokoonpanoa voidaan vielä täydentää eri asiantuntijoilla. Tämän ryhmän on tärkeää tutustua jo toteutettuihin koulukohteisiin ja saada sieltä käyttäjäkokemuksia ja -palautetta niin pedagogeilta kuin oppijoiltakin. Samoin ryhmän tulee ylläpitää ajantasaista tietoaan jo olemassa olevasta kotimaisesta ja kansainvälisestä tutkimustiedosta erilaisten oppimisympäristöjen vaikutuksista oppimiseen. Edelleen tulee tutustua ja dokumentoida jo olemassa olevia oppimisympäristöjä niin Suomessa kuin kansainvälisestikin ja kerätä kokemuseräistä tietoa erilaisten ratkaisujen toimivuudesta

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 28.8.2019 mennessä lausuntoa Mari Holopaisen ja 10 muun valtuutetun talousarvioaloitteesta, joka koskee kasvatuksen ja koulutuksen tilojen pedagogista asiantuntijaryhmää. Allekirjoittaneet valtuutetut esittävät, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kokoaa asiantuntijaryhmän määrittelemään tutkimukseen ja tietoon sekä kokemuksiin ja tarpeisiin pohjautuen tavoitteet ja määritelmän toimiville koulu- ja päiväkotirakennuksille.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

27.08.2019

Lisätiedot

Tommi Tiittala, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 22900
tommi.tiittala(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Aloite_Kasvatukseen ja koulutukseen tilojen pedagoginen asiantuntija-ryhmä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 13.08.2019 § 246

HEL 2019-003309 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tommi Tiittala, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 22900
tommi.tiittala(a)hel.fi